

Odbojáři, nebo gangsteři? Otazníky kolem skupiny Pátá kolona.

4.9.2024 - Martin Vacek | Ústav pro studium totalitních režimů ČR

Loupeže i vraždy, akční honičky v ukradeném autě, bujaré večírky, zrada, a nakonec i drtivý záťah policie a nečekané literární pokračování. V nejnovějším vydání historické revui Paměť a dějiny najdete studii Jiřího Plachého, která popisuje činnost původně odbojové skupiny Pátá kolona, jež v době, kdy v protektorátu hrozil za pouhý poslech radia trest smrti, rozjela gangsterskou činnost „chicagského“ stříhu.

Příběh Páté kolony se začal odvíjet nedlouho po okupaci českých zemí v březnu 1939. Jejím zakladatelem se stal student malostranské reálky Václav Engelmüller, syn známého českého malíře, který byl členem tzv. Akademické legie, branné organizace, která se v roce 1938 stala autonomní součástí Svazu národních střeleckých gard ČSR. (...) Engelmüller junior se s okupací odmítl smířit a spolu s dalšími členy Akademické legie založil pravděpodobně někdy v létě 1939 ilegální odbojovou skupinu, kterou pojmenoval Pátá kolona. Název byl zřejmě odvozen od toho, že působili v samém centru Prahy. První „veřejné“ vystoupení skupiny se událo v předvečer státního svátku 28. října 1939. Několik jejích členů vniklo do zahrady Schönbornského paláce, v němž sídlil americký konzulát, a odpálili odsud ohňostroj v národních barvách. Tak jako jiné odbojové organizace se i Pátá kolona soustředila především na zpravodajskou činnost. Informace, které získala a které se zřejmě většinou dostaly za hranice, nehodnotilo Gestapo jako zcela bezvýznamné. Skupina se také zabývala tiskem letáků.

Z některých členů Páté kolony ale pozvolna vyprchávalo odhodlání účastnit se odbojové činnosti až do vítězného konce. Spolu s tím se u nich začínaly relativizovat morální hodnoty. Co bylo příčinou, že z odbojové skupiny se stala loupežná parta? A kde tomu všemu byl pak konec? Více se dozvíte v článku Odbojáři, nebo gangsteři? Příběh ilegální skupiny Pátá kolona, který do aktuálního čísla revue **Paměť a dějiny** napsal historik **Jiří Plachý**. Jednotlivé výtisky časopisu prodává Kosmas (zde) a další dobrá knihkupectví (například Academia), nicméně nejjednodušší, nejpohodlnější a také nejlevnější cesta, jak 140 stránkovou publikaci získat, je objednat si u společnosti SEND (zde) předplatné (za 240 korun, zaškrtněte možnost od čísla 1/24) a celý časopis stejně jako další tři čísla tohoto ročníku dostat přímo do své schránky jakmile vyjdou.

<https://www.ustrcr.cz/odbojari-nebo-gangsteri-otazniky-kolem-skupiny-pata-kolona>